

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Βρυξέλλες, 4 Οκτωβρίου 2012

Περιβάλλον: Η Επιτροπή προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση της «βιοπειρατείας» και τη διευκόλυνση της έρευνας που βασίζεται στη φύση

Μια νέα πρόταση, η οποία προβλέπεται να εξασφαλίσει αξιόπιστη πρόσβαση σε γενετικούς πόρους που βρίσκονται εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), δίνει ώθηση στους ερευνητές και στις εταιρείες της ΕΕ. Σκοπός της πρότασης αυτής – σχέδιο κανονισμού με τον οποίο θα εφαρμοστεί το «Πρωτόκολλο της Ναγκόγια για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τον καταμερισμό των οφελών» – είναι να προστατεύονται τα δικαιώματα των χωρών και των αυτοχθόνων και τοπικών κοινοτήτων οι οποίες επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση των γενετικών τους πόρων και των σχετικών παραδοσιακών γνώσεών τους, ενώ παράλληλα θα παρέχεται στους ευρωπαίους ερευνητές βελτιωμένη και αξιόπιστη πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας δείγματα γενετικών πόρων, με χαμηλό κόστος και υψηλή ασφάλεια δικαίου.

Οι γενετικοί πόροι διαδραματίζουν σημαντικό και ολοένα μεγαλύτερο ρόλο σε πολλούς τομείς της οικονομίας, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η αναπαραγωγή φυτών και ζώων, η βιομηχανία καλλυντικών και η φαρμακοβιομηχανία. Πολλοί από τους πόρους αυτούς προέρχονται από «θερμά σημεία» (hotspot) βιοποικιλότητας που βρίσκονται σε αναπτυσσόμενες χώρες. Εξαιτίας της απουσίας σαφών κανόνων, ορισμένες χώρες ισχυρίζονται ότι οι αλλοδαποί ερευνητές παραβιάζουν τα κυριαρχικά τους δικαιώματα: πρόκειται για την κατάσταση που αποκαλείται «βιοπειρατεία». Αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης είχε κάποιες φορές ως αποτέλεσμα την επιβολή περιοριστικών όρων που παρεμποδίζουν την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους. Με τις προτάσεις που κατατέθηκαν σήμερα επιδιώκεται να αντιμετωπιστούν οι σχετικές ανησυχίες και, παράλληλα, να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε προϊόντα και υπηρεσίες που βασίζονται στη φύση. Η επικράτηση ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους τους χρήστες γενετικών πόρων στην ΕΕ προβλέπεται να αποφέρει ιδιαίτερα οφέλη για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και για την έρευνα που χρηματοδοτείται με δημόσια κονδύλια και διεξάγεται από μη εμπορικούς φορείς και να αυξήσει τις δυνατότητες διεθνούς συνεργασίας.

Ο προτεινόμενος κανονισμός θα επιβάλλει στους χρήστες την υποχρέωση να ελέγχουν αν η πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και στις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις πληροί τις εφαρμοστέες νομοθετικές απαιτήσεις της χώρας προέλευσης και αν τα οφέλη καταμερίζονται με δίκαιο και ισότιμο τρόπο. Οι χρήστες θα οφείλουν επίσης να δηλώνουν ότι επέδειξαν (ή θα επιδείξουν μελλοντικά) τη «δέουσα επιμέλεια» που απαιτεί ο κανονισμός. Η παράβαση των διατάξεων του κανονισμού από τους χρήστες θα επισύρει κυρώσεις.

Ο κανονισμός στοχεύει επίσης στη διευκόλυνση της τήρησης των κανόνων από τους ερευνητές και τη βιομηχανία. Σημαντικός θα είναι ο ρόλος των τομεακών βέλτιστων πρακτικών. Οι ενώσεις χρηστών θα μπορούν να ζητούν την επίσημη αναγνώριση βέλτιστων πρακτικών πρόσβασης και καταμερισμού των οφελών, οι οποίες βασίζονται σε υφιστάμενους κώδικες δεοντολογίας των πανεπιστημίων και των διαφόρων βιομηχανικών κλάδων σχετικά με την πρόσβαση και τον καταμερισμό των οφελών.

Θα συσταθεί ενωσιακό μητρώο αξιόπιστων συλλογών, όπως οι τράπεζες σπόρων και οι βοτανικοί κήποι, στο οποίο θα ταυτοποιούνται οι συλλογές που δεσμεύονται να προμηθεύουν μόνο πλήρως τεκμηριωμένα δείγματα γενετικών πόρων. Οι χρήστες που αποκτούν το ερευνητικό υλικό τους από αξιόπιστη συλλογή θα θεωρείται ότι εκπληρώνουν το μεγαλύτερο μέρος των οικείων υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας. Θα συσταθεί επίσης ενωσιακή πλατφόρμα με σκοπό την απλούστευση των σχετικών με την πρόσβαση όρων των κρατών μελών.

Τα επόμενα βήματα

Τα προτεινόμενα μέτρα θα εξεταστούν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και όταν το κείμενο εγκριθεί, θα καταστεί νόμος της ΕΕ.

Η επικείμενη 11^η Διάσκεψη των Μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, που θα συνέλθει στην πόλη Χαϊντέραμπάντ (Ινδία) τον τρέχοντα μήνα, θα προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία για ανάλυση των βασικών σημείων του σχεδίου της νομοθετικής πρότασης και για τη συνέχιση της συνεργασίας με τους διεθνείς εταίρους στην αποτελεσματική εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια.

Ιστορικό

Οι γενετικοί πόροι αποτελούν ζωτικής σημασίας εισροές για πλήθος βιομηχανιών της ΕΕ. Για παράδειγμα, το 26% του συνόλου των νέων φαρμάκων που εγκρίθηκαν την τελευταία 30ετία είναι είτε φυσικά προϊόντα είτε παράγωγα φυσικού προϊόντος.

Η [σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα](#), της οποίας η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος, επιβάλλει στα συμβαλλόμενα μέρη την υποχρέωση να διευκολύνουν την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους επί των οποίων έχουν κυριαρχικά δικαιώματα και να μεριμνούν για τον δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των αποτελεσμάτων της έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και των οφελών που προκύπτουν από την εμπορική εκμετάλλευση των συγκεκριμένων πόρων. Ωστόσο, η Σύμβαση δεν περιλαμβάνει πολλές λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης και καταμερισμού των οφελών στην πράξη και οι βιομηχανικές χώρες διστάζουν να θεσπίσουν μέτρα για να υποστηρίξουν τον αποτελεσματικό καταμερισμό των οφελών. Η απροθυμία αυτή έχει υπονομεύσει σοβαρά την παγκόσμια πρόοδο όσον αφορά τη διατήρηση και την αειφορική χρήση της βιοποικιλότητας και είναι κρίμα, γιατί οι μεγαλύτεροι κερδισμένοι από ένα αποτελεσματικό πλαίσιο πρόσβασης και κατανομής των οφελών θα είναι τα «θερμά σημεία βιοποικιλότητας». Το «[Πρωτόκολλο της Ναγκόγια για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τον καταμερισμό των οφελών](#)», που εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2010, συμπλήρωσε πολλά από αυτά τα κενά, υποχρεώνοντας τα συμβαλλόμενα μέρη να λαμβάνουν μέτρα που εξασφαλίζουν ότι, στην περιοχή δικαιοδοσίας τους, χρησιμοποιούνται μόνο γενετικοί πόροι και σχετικές παραδοσιακές γνώσεις που έχουν αποκτηθεί νόμιμα. Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί τον μηχανισμό πρακτικής εκπλήρωσης της υποχρέωσης αυτής στη Ευρωπαϊκή Ένωση.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/international/ABS>

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Joe Hennon](#) (+32 2 295 35 93)

[Monica Westernen](#) (+32 2 299 18 30)

